

Manual de instruire

pentru ateliere de conștientizare
privind schimbările climatice și sănătatea,
pentru profesori și lectori de la facultăți
de medicină

Erasmus+

CLIMATEMED

Proiectul CLIMATEMED – 2024

Manualul a fost elaborat de specialiștii
din consorțiul Proiectului CLIMATEMED.
Implementarea Proiectului a fost susținută
de Programul Erasmus+.
(2021-2-HU01-KA220-HED-000050972)

Proiectul CLIMATEMED – Partener lider:

Universitatea de Științe Medicale din Pécs, Facultatea de
Medicină Generală, Institutul de Sănătate Publică, Pécs,
Ungaria

Parteneri consorțiali ai Proiectului CLIMATEMED:

Centrul pentru Sănătate, Exerciții și Științe Sportive, Beograd,
Serbia

Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie
„George Emil Palade” din Târgu Mureș, Târgu Mureș, România

Centrul Național de Sănătate Publică și Farmacie, Budapesta,
Ungaria

University College Cork – Universitatea Națională a Irlandei,
Cork, Irlanda

Parteneri colaboratori ai Proiectului CLIMATEMED:

Universitatea din Szeged, Facultatea de Medicină „Szent-
Györgyi Albert”, Institutul de Sănătate Publică, Ungaria

Universitatea din Novi Sad, Facultatea de Educație Fizică și
Sport, Novi Sad, Serbia

Cuprins

→ Scopul atelierului.....	4
→ Grupuri țintă.....	4
→ Rezultate scontate	4
→ Durata și dimensiunea atelierului	5
→ Părțile atelierului.....	6
→ Cum se folosește acest manual de instruire.....	6
→ STRUCTURA ATELIERULUI.....	7
→ FIȘE DE LUCRU	15
→ Sesiunea 1.1. INTRODUCERE – SĂ SPARGEM GHEAȚA.....	16
→ Sesiunea 1.2. Ce înseamnă schimbările climatice pentru dvs.?	18
→ Sesiunea 1.3. Vă afectează schimbările climatice viața personală?.....	21
→ Sesiunea 1.4. Vă afectează schimbările climatice viața profesională?.....	24
→ Sesiunea 1.5. Încheierea atelierului din ziua 1.....	27
→ Sesiunea 2.1. Discuții axate pe probleme	28
→ Sesiunea 2.2. Provocări și factori stimulativi	31
→ Sesiunea 2.3. Încheiere	33

Scopul atelierului

Atelierul de conștientizare privind schimbările climatice și sănătatea este conceput cu un obiectiv extrem de important: să ofere profesorilor și lectorilor de la facultățile de medicină o seamă de cunoștințe ample și instrumente esențiale, pentru a le permite să înțeleagă legătura complexă dintre schimbările climatice și sănătate. În timpul unui atelier captivant de două zile, participanții se implică în experiențe dinamice de învățare. Acest lucru le facilitează dezvoltarea abilității de a integra subiectele legate de schimbările climatice și sănătate în materialele specifice specializărilor medicale.

Atelierul servește drept catalizator pentru schimbări transformatoare, permițându-le cadrelor didactice să-și lărgască sfera eforturilor lor de predare și cercetare. Până la încheierea atelierului, participanții vor fi pregătiți să navigheze în complexitatea implicațiilor profunde ale schimbărilor climatice asupra sănătății umane și dotați cu o înțelegere nuanțată a impacturilor sale multiple. Încarmați cu aceste cunoștințe, participanții vor fi inspirați să infuzeze principiile ce apar în legătura strânsă dintre schimbările climatice și sănătate în abordările lor profesionale, stimulând viitorii profesioniști medicali să fie conștienți de interconexiunea dintre factorii de mediu și starea de sănătate.

În cele din urmă, atelierul de conștientizare privind schimbările climatice și sănătatea reprezintă un pas esențial către realizarea schimbării sistemice în educația medicală și

motivația necesară pentru a cultiva un cadru de profesioniști din domeniul sănătății care nu sunt doar medici foarte bine pregătiți, ci și administratori ai rezilienței de mediu și de sănătate publică.

Grupuri țintă

Pe lângă profesori și lectori de la facultăți de medicină, atelierul se adresează profesioniștilor din domeniul sănătății din diverse discipline, inclusiv, dar fără a se limita la, medici generaliști, profesioniști din sănătatea publică și sănătatea mediului, care constituie, de asemenea, un public țintă important. Interacțiunea lor directă cu pacienții îi poziționează drept susținători influenți ai practicilor și politicilor de îngrijire a sănătății favorabile climei.

Rezultate scontate

Se așteaptă ca, prin activitățile desfășurate în cadrul atelierului, să se obțină o serie de rezultate tangibile care vor contribui în mod colectiv la promovarea practicilor de îngrijire medicală care iau în calcul schimbările climatice și la dezvoltarea unei comunități medicale mai informate și mai proactive. Se așteaptă ca participanții să dobândească o înțelegere cuprinzătoare a legăturii dintre schimbările climatice și sănătate, permițându-le să recunoască și să abordeze diferitele efecte directe și indirecte asupra sănătății care decurg din degradarea mediului și variabilitatea climei. În plus, după atelier, cadrele

didactice vor ști să integreze eficient conceptele privind schimbările climatice și sănătatea în cursurile și în demersurile lor de cercetare și să aducă o contribuție semnificativă la educația viitorilor profesioniști din domeniul sănătății.

Unul dintre obiectivele atelierului este să stimuleze participanții să se angajeze în colaborare interdisciplinară, inițiind parteneriate între furnizori de servicii medicale, oameni de știință în domeniul mediului înconjurător, factori de decizie și părțile interesate din comunitate pentru a dezvolta soluții inovatoare privind atenuarea efectelor schimbărilor climatice asupra sănătății. Participanții la atelier vor pleca cu strategii practice pentru formarea unei noi generații de medici conștienți de importanța climei și pentru sprijinirea unei infrastructuri durabile privind implementarea protocoalelor de îngrijire a pacienților în funcție de schimbările climatice.

Rezultatul general al atelierului este de a contribui la dezvoltarea unei comunități medicale mai deschise și mai proactive, cu cunoștințele, abilitățile și motivația necesare pentru a aborda multiplele provocări de sănătate generate de schimbările climatice și pentru a sprijini politicile și practicile care acordă prioritate măsurilor preventive împotriva impactului nociv al schimbărilor climatice asupra sănătății.

Durata și dimensiunea atelierului

Atelierul se desfășoară pe durata a două zile (consecutive), cuprinzând un

program complex de activități, discuții și experiențe practice de învățare.

Atelierul este conceput în așa fel, încât să asigure o implicare optimă și o interacțiune personalizată între participanți. Având în vedere acest scop, atelierul este structurat pentru a găzdui un număr optim, de 16 participanți, încurajând un mediu intim de învățare, propice explorării profunde a temelor și unui schimb de idei utile și pertinente.

Cu toate acestea, în funcție de interesul față de acest subiect atât de complex și de relevant, numărul maxim de participanți la atelier este de 20. Acest număr de participanți permite un grup puțin mai mare, păstrând în același timp calitatea interacțiunii și atenția individualizată, esențială pentru învățarea eficientă și dezvoltarea abilităților.

Prin menținerea echilibrului între numărul de participanți și dinamica sesiunilor, organizatorii se asigură că fiecare participant primește oportunități ample de participare activă și implicare colaborativă. Această abordare nu numai că maximizează impactul atelierului asupra participanților individuali, dar și îmbunătățește experiența de învățare colectivă prin promovarea unei game variate de perspective.

Dimensiunea limitată a grupului facilitează, de asemenea, conexiuni mai profunde și oportunități de creare de legături între participanți, promovând colaborări de lungă durată și rețele de sprijin în afara atelierului. Acest lucru permite ca abilitățile și cunoștințele dobândite să fie transpuse în mod

eficient în inițiative pertinente și practici durabile în sferile de activitate ale participanților, amplificând astfel impactul general al atelierului asupra practicilor și promovării metodelor de îngrijire a sănătății reziliente la schimbările climatice.

Părțile atelierului

Atelierul constă în două părți integrante: în prima zi, participanții vor fi îndemnați să reflecteze și să dezbată modul în care schimbările climatice le afectează viața personală și profesională, cu scopul de a dezvolta conștiința de sine și empatia. Acest lucru va pregăti terenul pentru înțelegerea impactului mai amplu al schimbărilor climatice și va crea baza necesară pentru învățarea colaborativă.

Accentul celei de-a doua zile va fi pe încurajarea colaborării, a angajamentului și a dialogului multilateral între participanți. Prin discuții și activități interactive, participanții vor explora legăturile dintre subiectele pe care le predau și provocările specifice de sănătate pe care le reprezintă schimbările climatice. De asemenea, ei vor identifica obstacole și oportunități pentru integrarea schimbărilor climatice și a problemelor de sănătate generate de acestea în materialele de predare actuale. Prin adoptarea acestei abordări cuprinzătoare, participanții vor obține perspective noi asupra complexității schimbărilor climatice în mediile educaționale și vor fi în măsură să pledeze pentru noi abordări în domeniile lor de activitate.

Cum se folosește acest manual de instruire

Manualul de instruire este împărțit în două părți. Prima parte include o schiță detaliată a obiectivului fiecărei sesiuni, metoda recomandată pentru atingerea acestuia și intervalele de timp. A doua parte prevede:

- o descriere detaliată a metodei recomandate pentru fiecare sesiune;
- rolul moderatorului în punerea în practică a metodei;
- instrumentele necesare;
- rezultatele scontate ale sesiunii.

Atelierul se desfășoară în două zile de instruire, dar structura modulară a sesiunilor permite flexibilitate. Astfel, pot avea loc una sau mai multe sesiuni atunci când timpul este limitat sau trebuie acoperit un subiect specific. Metodele și sesiunile pot fi combinate în mod liber, oferind utilizatorilor un instrument flexibil și versatil, în vederea creșterii gradului de conștientizare a profesorilor și lectorilor din facultățile de medicină cu privire la impactul schimbărilor climatice asupra sănătății.

STRUCTURA ATELIERULUI

ZIUA 1: PERSPECTIVE PERSONALE PRIVIND SCHIMBĂRILE CLIMATICE

9:00 – 10:00	Sesiunea 1.1. Introducere – Să spargem gheața	
	Obiectivele sesiunii: sesiunea își propune să ajute participanții să se simtă confortabil unul cu celălalt în timpul atelierului și să stimuleze un sentiment de încredere și cooperare încă de la început. De asemenea, încearcă să creeze un mediu care promovează comunicarea deschisă și dezvoltarea personală.	
	Metoda recomandată: conversația ghidată	
	Interval de timp	Activități
	24 min (1.5 min/persoană)	Prezentarea participanților
	24 min (1.5 min/persoană)	Motivațiile și așteptările participanților
10:00 – 12:30	12 min	Prezentarea obiectivelor atelierului (susținută de moderator)
	Sesiunea 1.2. Ce înseamnă schimbările climatice pentru dvs.?	
	Obiectivele sesiunii: sesiunea încurajează participanții să reflecteze asupra înțelegerii recente și asupra experiențelor generale privind schimbările climatice, inclusiv asupra convingerilor, preocupărilor, temerilor, speranțelor și a altor opinii.	
	Metoda recomandată: Hărți mintale	
	Interval de timp	Activități
	5 min	Descrierea metodei și a sarcinii de lucru
	25 min	Activitate în grup: elaborarea unor hărți mintale
	20 min	<i>Pauză de cafea</i>
	40 min (4x10 min)	Prezentarea hărților mintale ale fiecărui grup
	10 min	Discuții pe baza hărților mintale
	20 min	Prezentare despre schimbările climatice – susținută de moderator (factori cauzatori, caracteristici, concepte cheie precum atenuarea, reziliența, adaptarea etc.)
	20 min	Discuție despre asemănările și diferențele dintre conținutul hărților mintale și conținutul prezentării moderatorului

12:30 – 1:30	60 min	<i>Pauză de prânz</i>
1:30 – 2:50	Sesiunea 1.3. Vă afectează schimbările climatice viața personală?	
	Obiectivele sesiunii: să ofere participanților ocazia de a reflecta și de a exprima liber modul în care schimbările climatice le influențează viața personală, încurajând conștientizarea de sine și empatia.	
	Metoda recomandată: metoda Gândiți-Colaborați-Comunicați	
	Interval de timp	Activități
	5 min	Descrierea metodei și a sarcinii de lucru
	7 min	Etapa de reflecție: gândiți-vă individual la întrebarea, „Cum este afectată viața dvs. personală de schimbările climatice?”
2:50 – 3:10	13 min	Etapa de colaborare: discutați reflecțiile personale asupra schimbărilor climatice cu partenerul.
	55 min	Etapa de comunicare: perechile își împărtășesc cele mai relevante puncte comune despre experiențele personale, reflecțiile și perspectivele legate de schimbările climatice.
2:50 – 3:10	20 min	<i>Pauză de cafea</i>

3:10 – 4:30	Sesiunea 1.4. Vă afectează schimbările climatice viața profesională?	
	Obiectivele sesiunii: să ofere participanților ocazia de a reflecta și de a exprima liber modul în care schimbările climatice le influențează viața profesională, încurajând conștientizarea de sine și empatia.	
	Metoda recomandată: Cafeneaua Publică	
	Interval de timp	Activități
	5 min	Descrierea metodei și a sarcinii de lucru
	20 min (10 min activitate în grup) (5+5 min prezentare și dezbateri)	Prima rundă Întrebarea supusă discuției este: Ați observat că schimbările climatice au influențat prioritățile și strategiile sarcinilor dvs. profesionale?
	20 min (10 min activitate în grup) (5+5 min prezentare și dezbateri)	A doua rundă Întrebarea supusă discuției este: Cum credeți că vor fi afectate activitățile dvs. profesionale de schimbările climatice în următorii cinci ani?
	20 min (10 min activitate în grup) (5+5 min prezentare și dezbateri)	A treia rundă Întrebarea supusă discuției este: În opinia dvs., ar necesita schimbările climatice vreo reorientare în prioritățile și strategiile sarcinilor dvs. profesionale?
4:30 – 5:00	20 min (10 min activitate în grup) (5+5 min prezentare și dezbateri)	A patra rundă Întrebarea supusă discuției este: Credeți că va fi necesară o colaborare mai complexă între diverse domenii medicale pentru a aborda eficient impactul schimbărilor climatice?
	5 min	Rezumat – susținut de moderator
	Sesiunea 1.5. Încheierea atelierului din ziua 1	
	Obiectivele sesiunii: să li se permită participanților să reflecteze la experiențele lor individuale pe parcursul atelierului, inclusiv la ceea ce au învățat, modul în care s-au dezvoltat și orice perspective noi dobândite.	
	Metoda recomandată: conversație ghidată	
	Interval de timp	Activități
	24 min (1.5 min/persoană)	Împărtășirea experiențelor, sentimentelor și comentariilor
	6 min	Concluzii – susținute de moderator

ZIUA 2: SCHIMBĂRILE CLIMATICE ȘI EDUCAȚIA MEDICALĂ**Sesiunea 2.1.1. Discuții axate pe probleme**

Obiectivele sesiunii: promovarea colaborării, a angajamentului și a dialogului cu abordări multiple, astfel încât participanții să exploreze conexiunile dintre materialele lor de predare actuale și provocările specifice de sănătate legate de schimbările climatice

Metoda recomandată: metoda Jigsaw

Interval de timp**Activități****5 min**

Descrierea metodei și a sarcinii de lucru

3 min

Formarea grupurilor de lucru și studierea materialelor
Subiect de discuție: Valurile de căldură și riscurile asociate cu căldura

2 min

Formarea grupurilor de experți

15 min

Dezbateri între grupuri de experți
 Sugestie de materiale pentru dezbateri:
 → [doi.org/10.1016/S0140-6736\(21\)01208-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(21)01208-3)
 Sugestii de subiecte secundare pentru dezbateri:
 → Factori care influențează stresul termic, îmbolnăvirile și decesul
 → Activitatea fizică (inclusiv munca în aer liber) și expunerea la căldură
 → Medii construite și riscurile de sănătate asociate cu căldura
 → Tendințe majore care influențează îmbolnăvirile și decesele asociate cu căldura

2 min

Rotație Jigsaw

10 min

Sinteză și dezbateri

10 min

Integrarea noilor perspective

9:00 – 9:45

9:45 – 10:30	5 min	Descrierea sarcinii de lucru
	3 min	Formarea grupurilor de experți și studierea materialelor <i>Subiect de discuție: Povara psihică asociată cu schimbările climatice</i>
	2 min	Formarea grupurilor de experți
	15 min	Dezbateri între grupuri de experți Sugestie de materiale pentru dezbateri: → doi.org/10.1186/s13033-018-0210-6 Sugestii de subiecte secundare pentru dezbateri: → Provocări cheie privind legătura dintre schimbările climatice și sănătatea mintală → Oportunități în atribuirea sănătății mintale schimbărilor climatice → Consecințele directe ale schimbărilor climatice asupra sănătății mintale → Consecințele indirecte ale schimbărilor climatice asupra sănătății mintale → Acțiuni pentru a aborda schimbările climatice și sănătatea mintală
	2 min	Rotație Jigsaw
	10 min	Sinteză și dezbateri
	10 min	Integrarea noilor perspective
10:30-10:50	20 min	<i>Pauză de cafea</i>

Sesiunea 2.1.2. Discuții axate pe probleme	
Obiectivele sesiunii: vezi mai sus, la Sesiunea 2.1.1.	
Metoda recomandată: metoda Jigsaw	
Interval de timp	Activități
5 min	Descrierea metodei și a sarcinii de lucru
3 min	Formarea grupurilor de experți și studierea materialelor <i>Subiect de discuție: Bolile infecțioase și schimbările climatice</i>
2 min	Formarea grupurilor de experți
10:50 – 11:35	Dezbateri între grupuri de experți Sugestie de materiale pentru dezbateri: → doi.org/10.1016/j.lanepe.2021.100230 Sugestii de subiecte secundare pentru dezbateri: → Boli transmise de vectori și schimbările climatice → Boli transmise prin alimente și schimbările climatice → Boli transmise prin apă și schimbările climatice → Strategii de atenuare și adaptare pentru bolile infecțioase cauzate de schimbările climatice
	2 min Rotație Jigsaw
	10 min Sinteză și dezbateri
	10 min Integrarea noilor perspective

11:35 – 12:20	5 min	Descrierea sarcinii de lucru
	3 min	Formarea grupurilor de experți și studierea materialelor Subiect de discuție: Prevenirea bolilor cardiovasculare – minimizarea impactului schimbărilor climatice
	2 min	Formarea grupurilor de experți
	15 min	Dezbateri între grupuri de experți Sugestie de materiale pentru dezbateri: → doi.org/10.1016/j.ajpc.2022.100391 Sugestii de subiecte secundare pentru Sugestie de materiale pentru dezbateri: → Aspectele legate de stilul de viață și medicație în prevenție → Susținerea prevenției prin inițiative legate de sistemul de sănătate → Susținerea prevenției prin acțiuni personale și publice → Aspectele ale prevenției ce țin de comunicare
	2 min	Comunicarea cunoștințelor în grupurile de lucru
	10 min	Sinteză și dezbateri
	10 min	Integrarea noilor perspective
12:20 – 1:20	60 min	Pauză de prânz

1:20 – 2:50	Sesiunea 2.2. Provocări și factori stimulativi	
	Obiectivele sesiunii: identificarea barierelor și a factorilor stimulativi privind integrarea problemelor legate de schimbările climatice și de sănătate în programele actuale ale facultăților de medicină	
	Metoda recomandată: Diagrama de buclă cauzală	
	Interval de timp	Activități
	10 min	Descrierea metodei și a sarcinii de lucru
	10 min	Etapă de brainstorming: identificarea barierelor și a factorilor stimulativi într-un context mai larg, inclusiv politici instituționale, expertiza cadrelor didactice, interesul studenților, disponibilitatea resurselor și altele
2:50 – 3:10	20 min	Etapă de elaborare a diagramei de bucle cauzale
	40 min (4x7 min prezentare) (4x3 min dezbateri)	Prezentări și dezbateri în grup
	20 min	<i>Pauză de cafea</i>
3:10 – 4:15	Sesiunea 2.3. Încheiere	
	Obiectivele sesiunii: încurajarea participanților să reflecteze asupra ideilor, sentimentelor și reacțiilor lor cu privire la atelier, promovând astfel auto-conștientizarea și auto-reflecția. De asemenea, această activitate îi ajută să integreze conținutul atelierului în experiențele, convingerile și perspectivele lor, făcându-l, astfel, mai relevant și mai util.	
	Metoda recomandată: metoda Exit ticket	
	Interval de timp	Activități
	5 min	Descrierea metodei și a sarcinii de lucru
	10 min	Crearea de "Exit ticket" (Cei care doresc, au ocazia să comunice despre Exit tickets pe parcursul runde finale)
3:10 – 4:15	48 min (16x3 min)	Runda finală
	2 min	Concluzii – susținute de moderator

FIȘA DE LUCRU

Sesiunea 1.1. INTRODUCERE - SĂ SPARGEM GHEAȚA

Obiectivele sesiunii

Sesiunea își propune să ajute participanții să se simtă confortabil unul cu celălalt în timpul atelierului și să stimuleze un sentiment de încredere și cooperare încă de la început. De asemenea, încearcă să creeze un mediu care promovează comunicarea deschisă și dezvoltarea personală.

Metoda recomandată: conversația ghidată

Descrierea metodei de conversație ghidată

Conversația ghidată este împărțită în trei părți. În prima parte, moderatorul le cere participanților să se prezinte și să vorbească despre cele mai relevante informații din mediul lor personal și profesional într-un interval de timp de 90 de secunde.

În a doua parte, participanții vor avea la dispoziție încă 90 de secunde pentru a-și împărtăși motivațiile și așteptările privind participarea la atelier.

În cea de-a treia parte, moderatorul va face o scurtă prezentare, de 6-7 minute, despre obiectivele și structura atelierului, subliniind componentele atelierului și evidențiind disponibilitatea și durata pauzelor de cafea și de prânz. După prezentare, este inclus un interval de 5 minute pentru întrebări și răspunsuri.

Rolul moderatorului

Moderatorul joacă un rol important în stabilirea bazelor unei experiențe de învățare productive, de succes,

prin stimularea de relații, promovarea angajamentului și crearea unui mediu pozitiv și incluziv pentru toți participanții. Pentru atingerea acestor puncte, moderatorul trebuie să faciliteze:

- crearea unei atmosfere pozitive, încurajarea participanților și cultivarea unui mediu propice învățării și colaborării;
- înlăturarea barierelor sociale și a ierarhiilor din cadrul grupului, încurajând comunicarea deschisă și participarea tuturor, indiferent de mediul sau rolul lor.

Mai mult decât atât, moderatorul trebuie să prezinte agenda atelierului, obiectivele și așteptările, asigurându-se că participanții au o înțelegere clară a ceea ce va fi abordat și a ceea ce se așteaptă de la ei.

De asemenea, moderatorul monitorizează durata prezentărilor pentru a se asigura că fiecare participant are ocazia să vorbească în intervalul de timp alocat.

În ultima parte a sesiunii, moderatorul conduce o scurtă dezbatere, pentru a permite participanților să-și împărtășească gândurile și sentimentele despre activitatea de introducere, încurajând feedback-ul cu privire la ceea ce a mers bine, precum și sugestii de îmbunătățire.

Rezultatele scontate ale sesiunii

Sesiunea își propune să creeze o atmosferă de colaborare, în care participanții sunt încurajați să colaboreze, să împărtășească resurse și să sprijine reciproc învățarea. Acest lucru va contribui la construirea încrederii în rândul participanților și va pregăti terenul pentru un atelier caracterizat prin colaborare și sprijin. Ca rezultat, se așteaptă ca participanții să se simtă mai încrezători în ceea ce privește împărtășirea experiențelor și învățarea de la alții, contribuind la dezvoltarea lor personală și profesională. De asemenea, sesiunea își propune să faciliteze viitoare dialoguri deschise, permițând schimbul de perspective și promovând înțelegerea reciprocă.

Echipament necesar

Nu e nevoie de niciun echipament.

Sesiunea 1.2. Ce înseamnă schimbările climatice pentru dvs.?

Obiectivele sesiunii

Sesiunea încurajează participanții să reflecteze asupra înțelegerii recente și a experiențelor generale în ceea ce privește schimbările climatice, inclusiv convingerile, preocupările, temerile, speranțele și alte opinii.

Metoda recomandată: metoda hărților mintale

Descrierea metodei hărților mintale

Harta mintală este un instrument vizual puternic pentru organizarea, analiza și generarea de idei

Într-o manieră structurată, dar flexibilă. Dezvoltată de Tony Buzan, această metodă valorifică procesele naturale de gândire asociativă ale creierului pentru a facilita rezolvarea creativă a problemelor, învățarea și comunicarea.

În centrul unei hărți mintale se află un concept sau o temă principală, reprezentată de o imagine sau un cuvânt cheie în centrul paginii. Din această idee centrală radiază în exterior ramuri, care reprezintă sub-teme, concepte înrudite sau categorii. Aceste ramuri se pot împărți în continuare în sub-ramuri, formând o structură ierarhică ce oglindește tiparele naturale de gândire ale creierului.

O caracteristică esențială a hărților mintale este natura lor neliniară, care permite explorarea simultană a ideilor în mai multe direcții. Acest lucru încurajează gândirea laterală și facilitează descoperirea de conexiuni și perspective

neașteptate. În plus, utilizarea culorilor, simbolurilor și imaginilor în cadrul hărților mintale stimulează ambele emisfere ale creierului, sporind creativitatea, memorarea și implicarea. Ele sunt deosebit de eficiente atunci când informațiile complexe trebuie sintetizate și comunicate vizual, cum ar fi în timpul prezentărilor, cursurilor, întâlnirilor sau sesiunilor de studiu.

Activitatea în care se adoptă metoda hărților mintale îi determină pe participanți să identifice și să vizualizeze natura interconectată a schimbărilor climatice cu diferite aspecte ale vieții lor, cum ar fi sănătatea, economia, mediul, justiția socială și acțiunile personale. Totodată, stimulează exprimarea creativă și încurajează participanții să gândească în afara șabloanelor în ceea ce privește conceptualizarea schimbărilor climatice, organizându-și vizual gândurile și ideile. Prin crearea hărții mintale, participanții pot obține o înțelegere mai profundă a complexităților și implicațiilor schimbărilor climatice, atât la nivel global, cât și personal, promovând, astfel, conștientizarea și educația.

De asemenea, această activitate catalizează discuții și schimburi de idei în cadrul sălii de clasă sau al grupului, ducând la continuarea explorării și a dialogului despre schimbările climatice din diverse perspective.

Detalii suplimentare despre metoda hărților mintale:

→ <https://help.open.ac.uk/notetaking-techniques/mind-maps>

Rolul moderatorului

Ca un prim pas, moderatorul trebuie să explice structura sesiunii:

1. introducerea metodei hărților mintale
2. formarea de grupuri de participanți pentru activitățile în grup
3. elaborarea de hărți mintale pe grupuri
4. expunerea hărților mintale
5. un reprezentant (un vorbitor) din fiecare grup explică punctele principale ale hărții mintale pentru participanții la atelier
6. o prezentare despre schimbările climatice susținută de moderator
7. discuție în plen despre asemănările și diferențele dintre conținutul hărților mintale și conținutul prezentării moderatorului

Apoi, moderatorul trebuie să explice structura fundamentală a unei hărți mintale, subliniind ideea sau subiectul fundamental în centru, cu ramuri care iradiază spre exterior. Ulterior, trebuie oferită o scurtă demonstrație a creării unei hărți mintale.

Înainte de a începe această activitate, moderatorul formează grupuri de participanți (se recomandă cel puțin trei grupuri). Fiecare grup își dezvoltă propria hartă mentală. Tema centrală este: **„Ce gânduri vă vin în minte despre schimbările climatice?”**

Moderatorul oferă grupurilor foi de flipchart și markere și stabilește intervalul de timp pentru crearea hărților mintale pe baza subiectului dat. Moderatorul se mișcă printre participanți

pentru a oferi îndrumări, a răspunde la întrebări și a oferi feedback, după cum este necesar.

Odată ce hărțile mintale au fost finalizate, moderatorul le fixează folosind Blu Tack și invită participanții să le revizuiască. Apoi, fiecare vorbitor de grup explică punctele cheie ale hărților mintale. Dacă este nevoie, moderatorul pune întrebări de clarificare în timpul prezentărilor vorbitorilor care leagă sau confirmă ideile vorbitorilor asupra subiectului central.

După prezentările vorbitorilor de grup, moderatorul face o prezentare despre schimbările climatice, acoperind factorii cauzatori, caracteristicile și conceptele critice precum atenuarea, reziliența, adaptarea etc. Apoi, moderatorul conduce o discuție plenară despre asemănările și diferențele dintre diferitele hărți mintale și mesajele principale ale prezentărilor.

În încheiere, moderatorul rezumă principalele concluzii din sesiune și mulțumește participanților pentru implicare.

Rezultatele scontate ale sesiunii

Rezultatul scontat este o înțelegere mai profundă, gândire critică și implicare semnificativă în ceea ce privește schimbările climatice, considerând această temă o problemă globală complexă și urgentă, strâns legată de viața de zi cu zi a participanților.

Se dorește ca această experiență să inspire participanții să considere schimbările climatice o prioritate și să continue să își analizeze perspectivele,

implicarea și responsabilitățile în acest context, inclusiv impactul asupra mediului, implicațiile societale, consecințele economice și experiențele personale. De asemenea, participanții își pot exprima răspunsurile emoționale la schimbările climatice, cum ar fi îngrijorarea, frica, furia, speranța sau perseverența.

La final, participanții pot reflecta asupra rolului lor în ceea ce privește contribuția sau atenuarea schimbărilor climatice și asupra responsabilităților și acțiunilor potențiale ale acestora pentru abordarea problemei. Aceste experiențe cresc probabilitatea ca efectele schimbărilor climatice asupra sănătății să fie prioritizate și subliniate în timpul prelegerilor participanților.

Echipament necesar:

Foi de flipchart, markere, adezivi Blu Tack

Sesiunea 1.3. Vă afectează schimbările climatice viața personală?

Obiectivele sesiunii

Această sesiune își propune să ofere participanților oportunitatea de a reflecta și de a se exprima liber în legătură cu modul în care schimbările climatice le influențează viața personală, stimulând conștientizarea de sine și empatia.

Metoda recomandată: metoda Gândiți-Colaborați-Comunicați

Descrierea metodei Gândiți-Colaborați-Comunicați

Metoda Gândiți-Colaborați-Comunicați este o abordare structurată și interactivă pentru a explora experiențele personale cu probleme specifice. În primul rând, participanților li se oferă câteva minute pentru a reflecta individual la întrebare. Întrebarea acestei sesiuni este: „Cum vă afectează schimbările climatice viața personală?” Această primă parte le oferă participanților timp pentru introspecție și examinarea perspectivei personale.

Apoi, participanții fac pereche cu un partener pentru a discuta despre ideile pe care le au. Această etapă încurajează o explorare mai profundă a experiențelor individuale într-un cadru mai intim, stimulând încrederea și deschiderea între participanți. Partenerii își împărtășesc perspectivele, experiențele și ideile care au apărut de la examinarea inițială.

După discuțiile în perechi, atelierul se reunește ca un întreg grup pentru etapa de Comunicare. Fiecare pereche împărtășește un rezumat al conversației, evidențiind teme comune, diferențe sau perspective unice. Această etapă promovează înțelegerea colectivă și empatia între participanți, deoarece aceștia au ocazia să identifice diferitele moduri în care problema afectează oamenii.

Rolul moderatorului

Moderatorul trebuie să explice clar metoda Gândiți-Colaborați-Comunicați pentru a se asigura că participanții înțeleg fiecare etapă (Gândiți, Colaborați, Comunicați) și rolurile pe care le au. De asemenea, moderatorul trebuie să stabilească regulile de bază pentru ascultarea respectuoasă, feedback constructiv și comunicare deschisă. Se poate împrumuta un set de roluri de bază din metoda Conversation Café ¹:

1. Evitați judecățile cât de mult puteți
2. Respectați-vă unul pe altul
3. Căutați să înțelegeți mai degrabă decât să convingeți
4. Stimulați și respectați diverse opinii
5. Vorbiți despre ceea ce are o notă personală și sens profund
6. Axați-vă pe onestitate și profunzime fără a insista prea mult

Cu aceste roluri de bază, moderatorul ar trebui să sublinieze importanța

→ ¹ www.conversationcafe.org

participării egale și a confidențialității acolo unde este necesar.

În plus, este indicat ca moderatorul să circule în sală pentru a observa discuțiile, asigurându-se că perechile rămân la subiect și se angajează într-un dialog util și relevant. Trebuie să ofere ajutor și îndrumare dacă perechile par blocate sau deviază de la temă. Se impune o intervenție discretă în cazul în care o persoană domină conversația, încurajând participanții mai tăcuți să-și împărtășească gândurile.

Poate cel mai relevant rol al moderatorului este de a facilita etapa de Comunicare: invitarea perechilor să împărtășească perspective esențiale din discuțiile lor cu grupul mai larg. Toată lumea trebuie să aibă șansa de a contribui. Temele comune, perspectivele unice și relevante, împărtășite de participanți, trebuie scoase în evidență. Acest lucru ajută la sintetizarea informațiilor și la consolidarea învățării prin rezumarea periodică a progresului grupului, întărirea valorii activității și a cunoștințelor obținute.

Moderatorul trebuie să fie pregătit să medieze în cazul în care apar dezacorduri, ghidând participanții către o soluție respectuoasă și constructivă. O abordare utilă este ca moderatorul să se asigure că fiecare participant are posibilitatea de a-și exprima pe deplin punctul de vedere. Adresând întrebări deschise, moderatorul poate descoperi mai multe informații și poate înțelege mai profund cauza principală a dezacordului. În plus, parafrizarea a ceea ce spune fiecare persoană poate ajuta

la asigurarea clarității și la demonstrarea recunoașterii perspectivei. Moderatorul poate, de asemenea, să sublinieze obiectivele comune sau un teren comun între participanți, mutând accentul de la diferențe la asemănări. Moderatorul ar trebui să reamintească participanților regulile de bază dacă discuțiile devin intense. Odată ce dezacordul a fost mediat, monitorizarea participanților implicați este esențială pentru a se asigura că aceștia simt că problema a fost rezolvată cu respect și în mod constructiv.

În cele din urmă, gestionarea timpului fiecărei etape este crucială pentru a se asigura că activitatea rămâne pe drumul cel bun și toate părțile sunt finalizate în intervalul alocat. Acest lucru creează un mediu constructiv și organizat pentru implicare și învățare.

Rezultatele scontate ale sesiunii

Prin metoda Gândiți-Colaborați-Comunicați, participanții au ocazia de a reflecta asupra modului în care schimbările climatice le afectează viața, conducând la percepții personale și la o conștientizare sporită. Acest proces reflexiv poate permite participanților să-și exprime experiențele și preocupările cu privire la schimbările climatice. Prin legarea conceptului abstract al schimbărilor climatice de experiențele personale, participanții pot dezvolta o conexiune mai tangibilă și mai emoțională cu problema de referință. Această conexiune le poate spori motivația de a se implica și de a aborda schimbările climatice în viețile și comunitățile lor.

În discuțiile în pereche, se așteaptă ca participanții să se angajeze într-un dialog relevant, împărtășindu-și reflecțiile și ascultând punctele de vedere ale partenerului lor.

Acest tip de colaborare va stimula înțelegerea reciprocă și empatia, pe măsură ce participanții învață despre diversele moduri în care schimbările climatice influențează diferite vieți. Această experiență poate contribui la dezvăluirea preocupărilor comune și a provocărilor individuale legate de schimbările climatice, oferind o viziune cuprinzătoare asupra problemei.

Mai mult decât atât, ascultarea unor povești personale diferite poate crește gradul de conștientizare cu privire la impactul schimbărilor climatice, stimulând empatia în rândul persoanelor afectate de acestea.

Echipament necesar

Nu e nevoie de niciun echipament.

Sesiunea 1.4. Vă afectează schimbările climatice viața profesională?

Obiectivele sesiunii

Sesiunea își propune să ofere participanților ocazia de a reflecta asupra modului în care schimbările climatice le influențează viața profesională și de a exprima aceste influențe, promovând conștientizarea de sine și empatia.

Metodă recomandată: metoda Cafeneaua Publică

Descrierea metodei Cafeneaua Publică

Metoda Cafeneaua Publică este o tehnică de discuție de grup participativă, concepută pentru a facilita dialogul și gândirea prin cooperare între participanți, într-un mediu relaxat și informal. Metoda Cafeneaua Publică implică, de obicei, rotația participanților între mese mici, fiecare masă fiind focalizată pe același subiect sau întrebare specifică, legată de tema centrală a conversației. Pe măsură ce participanții se mișcă între mese, aceștia se angajează în conversații structurate, împărtășesc idei și elaborează pe baza contribuțiilor celorlalți.

Un atelier în care se folosește metoda Cafeneaua Publică este structurat în felul următor:

1. Sala este amenajată cu mese pentru patru persoane, în funcție de numărul participanților. Trebuie să fie un număr egal de participanți la fiecare masă, fără a depăși patru persoane la fiecare masă. Fiecare masă trebuie să aibă o foaie de flipchart, markere și un set de note autoadezive. Participanții folosesc

aceste materiale pentru a nota idei, a desena hărți mintale sau a însemna puncte relevante în timpul discuțiilor în grupuri mici.

2. Participanții sunt întâmpinați și așezați la mese. Moderatorul le explică faptul că atelierul se desfășoară în mai multe runde de discuție, fiecare dintre acestea fiind concentrată pe o întrebare specifică legată de tema generală a atelierului. Fiecare rundă durează aproximativ 20 de minute. Acest interval de 20 de minute include 10 minute de conversație în grupuri mici la masă, 5 minute de prezentare care rezumă în maximum trei puncte cele mai relevante elemente sau rezultate ale discuției și cinci minute pentru discuții plenare din partea altor participanți la atelier. Moderatorul explică, de asemenea, că trebuie desemnată o persoană ca „gazdă a mesei”.
3. După discuția în grupuri mici, grupul se reunește într-o sesiune plenară, numită „recoltă,” pentru a împărtăși perspectivele și concluziile din conversațiile lor. Gazda mesei prezintă ideile cheie, opiniile și rezultatele care au apărut în urma discuției în grupuri mici. Aceste perspective trebuie notate pe foi autoadezive, iar gazda mesei ar trebui să le lipească pe tablă pentru a fi vizibile. Aceste note sunt utile atunci când moderatorul rezumă rezultatele întregului atelier.
4. După o rundă, participanții se mută la mese diferite și discută întrebarea următoare. Această rotație asigură o combinație de perspective și idei. „Gazda mesei” rămâne la masă.

Odată ce noul grup mic a fost format, se alege o nouă gazdă. Grupurile reconfigurate discută noua întrebare, iar fosta gazdă a mesei comunică rezultatele cheie în timpul etapei de prezentare. Acest proces se repetă până când se discută toate întrebările.

5. Atelierul se încheie cu o sesiune de concluzii, în cadrul căreia moderatorul rezumă rezultatele cheie și reflectează asupra experienței generale. Participanții sunt încurajați să ia în considerare modul în care vor integra perspectivele dobândite în viața lor profesională sau personală.

Conversațiile în grupuri mici și sesiunile de „recoltă” din metoda Cafeneaua Publică oferă o oportunitate valoroasă pentru participanți de a reflecta profund asupra modului în care problemele legate de schimbările climatice pot apărea în viața lor profesională. Aceste sesiuni creează un spațiu propice în care participanții pot să discute, să analizeze și să înțeleagă modul în care schimbările climatice le influențează munca, fie că este vorba de îngrijirea sănătății, educație, politici publice sau alte domenii.

Detalii suplimentare despre metoda Cafeneaua Publică:

→ <https://theworldcafe.com>

Rolul moderatorului

Rolul moderatorului este esențial pentru menținerea structurii și fluxului atelierului Cafeneaua Publică, asigurându-se că se ating obiectivele stabilite și că se oferă o experiență

valoroasă pentru toți participanții. Rolul principal al moderatorului include:

- amenajarea spațiului pentru atelier;
- îndrumarea participanților pe parcursul activităților, cu o atenție deosebită la reconfigurarea grupurilor și gestionarea intervalelor de timp pentru fiecare rundă;
- sinteza perspectivelor colective generate în timpul sesiunilor.

Moderatorul explică în ce constă Cafeneaua Publică, subliniind importanța respectării intervalelor de timp. Această introducere este crucială pentru stabilirea unei atmosfere confortabile și respectuoase, în care participanții se simt încurajați să-și exprime deschis gândurile și experiențele. Moderatorul subliniază importanța ascultării active, a respectului reciproc și a întrebării colaborative, care sunt principiile fundamentale ale metodei Cafeneaua Publică.

În timpul conversațiilor în grupuri mici, moderatorul supraveghează tranzițiile între runde de discuție, asigurându-se că participanții se mișcă fără probleme între mese în timpul reconfigurării. Moderatorul poate oferi sugestii sau întrebări pentru a stimula discuția, ajutând participanții să aprofundeze subiectele abordate.

De asemenea, moderatorul cronometrează activitățile, asigurându-se că fiecare rundă de discuție se încadrează în intervalul de timp alocat,

pentru a menține programul general al atelierului.

În faza de „recoltă” a atelierului, în care perspectivele și ideile din discuțiile în grupuri mici sunt împărtășite cu grupul mai mare, moderatorul joacă un rol crucial, facilitând dezbaterea colectivă și încurajând participanții să evidențieze punctele cheie și temele emergente. Moderatorul sintetizează aceste contribuții, ajutând la aprofundarea ideilor și identificarea perspectivei sau a firului comun care pot duce la acțiuni sau decizii viitoare.

Rezultatele scontate ale sesiunii

Procesul de aprofundare din cadrul sesiunii Cafeneaua Publică, cu discuțiile sale structurate și împărtășirea diferitelor experiențe, va determina participanții să acorde o mai mare importanță efectelor asupra sănătății generate de schimbările climatice și integrarea acestora în procesul educativ. Prin schimbul de perspective, participanții pot obține o înțelegere mai largă a exemplelor și cazurilor reale de impact al schimbărilor climatice asupra sănătății. Ascultând relatările directe ale colegilor despre felul în care schimbările climatice au afectat practica lor profesională, participanții pot stabili o conexiune mai concretă și profesională cu problema discutată. Această conexiune nu este doar teoretică, ci fundamentată pe experiențe reale, făcând impactul schimbărilor climatice asupra sănătății mai tangibil și imediat. Drept urmare, participanții pot simți o responsabilitate și urgență crescute, ceea ce poate spori semnificativ motivația lor de a se angaja

activ și de a aborda problemele de sănătate legate de schimbările climatice în activitățile lor profesionale.

Integrarea acestor probleme în conținutul educațional nu doar că oferă informații, ci transformă experiența de învățare prin conectarea cunoștințelor teoretice cu aplicațiile din lumea reală. Cadrele didactice care includ schimbările climatice și implicațiile lor asupra sănătății în predarea materiei lor îi îmbogățesc conținutul și oferă studenților o înțelegere mai profundă a interconexiunii dintre schimbările climatice și sănătate. Această abordare holistică a educației promovează o generație de profesioniști mai bine informați, implicați și proactivi, care sunt mai bine pregătiți pentru a aborda numeroasele provocări generate de schimbările climatice în domeniile lor.

Conversațiile în grupuri mici și sesiunile de „recoltă” din metoda Cafeneaua Publică pot cataliza dezvoltarea profesională și personală. Ele permit participanților să reflecteze asupra rolurilor lor în abordarea schimbărilor climatice, să inspire un sentiment de responsabilitate și să ofere instrumente și cunoștințe practice care pot fi ușor integrate în activitatea lor.

Echipament necesar

Tablă de flipchart, foi de flipchart, markere, note autoadezive

Sesiunea 1.5. Încheierea atelierului din ziua 1

Obiectivele sesiunii

Această sesiune permite participanților să reflecteze asupra experiențelor avute pe parcursul atelierului, inclusiv asupra a ceea ce au învățat, cum au evoluat și asupra noilor perspective dobândite.

Metodă recomandată: conversația ghidată

Conversația ghidată are două părți. În prima parte, moderatorul invită participanții să-și rezume experiențele, sentimentele și comentariile și să le împărtășească într-un interval de timp de 90 de secunde. În a doua parte, moderatorul încheie sesiunea manifestându-și aprecierea pentru eforturile grupului și rezumând punctele cheie.

Rolul moderatorului

Moderatorul încheie sesiunea exprimând apreciere pentru eforturile grupului și rezumând punctele cheie. De asemenea, conduce o sesiune de discuții în care participanții își pot exprima reflecțiile, experiențele, sentimentele și comentariile despre atelier. Această sesiune oferă fiecărui participant 1,5 minute pentru a-și împărtăși gândurile. Rolul moderatorului este să asigure o conversație echilibrată, permițând fiecăruia să contribuie, în timp ce gestionează fluxul dialogului pentru a preveni monopolizarea conversației și pentru a se respecta intervalul de timp alocat.

În plus, moderatorul poate schița pașii de urmat în ziua următoare, pentru

a continua discuția și a consolida comunitatea formată în timpul atelierului. La final, moderatorul își exprimă recunoștința pentru implicarea și contribuțiile participanților.

Rezultatele scontate ale sesiunii

Structura primei zile este concepută în așa fel, încât să ofere participanților cunoștințele și conexiunea emoțională necesare pentru a putea susține eficient abordarea schimbărilor climatice în sferele lor de activitate, în special în viața lor de zi cu zi. Prin conversații structurate și activități de grup, participanții își pot îmbunătăți abilitatea de a-și articula gândurile și de a asculta pe alții.

Se dorește ca participanții să plece de la atelier cu o înțelegere mai cuprinzătoare a impacturilor schimbărilor climatice asupra vieții personale și profesionale. Prin conectarea experiențelor personale și profesionale cu schimbările climatice, participanții vor fi probabil mai motivați să se angajeze în eforturi de atenuare și adaptare. Elementul de cooperare din cadrul atelierului este menit să contribuie la construirea unor rețele mai solide între participanți, facilitând colaborări și ajutor reciproc în viitor.

Echipament necesar:

Nu e nevoie de niciun echipament.

Sesiunea 2.1. Discuții axate pe probleme

Obiectivele sesiunii

Sesiunea are ca scop promovarea colaborării, implicării și dialogului din multiple perspective, astfel încât participanții să exploreze conexiunile dintre materialele lor de predare actuale și provocările specifice de sănătate generate de schimbările climatice.

Metoda recomandată: metoda Jigsaw

Descrierea metodei Jigsaw

Metoda Jigsaw, dezvoltată de Elliot Aronson, este o tehnică de învățare bazată pe cooperare și cercetare. Participanții se angajează în discuții de specialitate, sintetizează informații și dezvoltă planuri care pot fi puse în practică. Această metodă îmbunătățește rezultatele învățării prin încurajarea participanților de a colabora pentru atingerea unui scop comun. Într-o clasă Jigsaw, participanții sunt împărțiți în grupuri mici și diverse numite „grupuri de bază”, fiecare având patru până la șase membri. Fiecare membru al grupului de bază este desemnat să devină expert într-un segment al materialului de învățare. După primirea sarcinilor, participanții părăsesc grupurile de bază pentru a se alătura „grupurilor de specialiști”, unde toți membrii se concentrează pe același segment. În cadrul acestor grupuri de specialiști, participanții colaborează, împărtășesc perspective și se asigură că înțeleg pe deplin porțiunea lor de material.

După ce participanții reușesc să stăpânească segmentele lor, se

întorc în grupurile de bază pentru a-și învăța colegii. Acest proces transformă participanții în profesori și elevi, promovând un sentiment de responsabilitate și răspundere. Membrii grupului de bază sintetizează apoi informațiile oferite de colegii lor, permițând o înțelegere cuprinzătoare a întregului subiect.

Metoda Jigsaw nu doar că îmbunătățește înțelegerea și reținerea informațiilor, dar dezvoltă și abilități de gândire critică și comunicare. De asemenea, încurajează participarea activă, reduce competiția și ajută participanții să dezvolte empatie prin aprecierea contribuției fiecărui membru. În plus, natura colaborativă a metodei Jigsaw poate contribui la îmbunătățirea dinamicii de grup și la un mediu de studiu mai cuprinzător, făcând-o un instrument de învățare eficient în diverse contexte educaționale.

Fluxul de lucru al metodei Jigsaw include următoarele elemente:

Discuții în grupuri de specialiști –

participanții din diferite grupuri de bază lucrează cu subiectele desemnate. Ei dezbate motivele pentru care elementul lor este relevant în educația pentru sănătate și medicină, evidențiază punctele cheie și explorează subiecte conexe.

Rotirea Jigsaw – participanții se întorc în grupurile lor de bază

Sinteză și discuții – fiecare expert prezintă cunoștințele nou dobândite

despre subiectul desemnat membrilor grupului de bază.

Încorporarea noilor perspective – o etapă de lucru individual, în care fiecare participant dezvoltă o strategie pentru a integra cunoștințele nou dobândite în cursul existent, materialul căruia fiind adus de participant la atelier.

Detalii suplimentare despre metoda Jigsaw:

→ <https://www.jigsaw.org/>

Notă: În invitație, vă rugăm să subliniați că fiecare participant trebuie să aducă un caiet sau un laptop, precum și materiale de predare de la un curs, cu care vor lucra în timpul sesiunii.

Rolul moderatorului

Pentru a facilita o sesiune productivă și captivantă, moderatorul explică mai întâi metoda Jigsaw. Apoi, participanții sunt împărțiți în grupuri de bază de 4 sau 5 persoane, asigurându-se o reprezentare diversificată din diferite specialități medicale în cadrul fiecărui grup.

Fiecărui membru al grupului i se va desemna apoi un aspect specific al subiectului discutat. De exemplu, dacă subiectul este impactul valurilor de căldură asupra sănătății, iar grupurile de bază au patru membri, membrul nr. 1 ar putea să se concentreze pe efectele cardiovasculare, membrul nr. 2 pe efectele respiratorii, membrul nr. 3 pe impactul asupra sănătății mintale și membrul nr. 4 pe populațiile vulnerabile.

Moderatorul împarte materiale scrise relevante pentru segmentul de subiect atribuit fiecărui membru, oferind timp pentru lecturarea și identificarea conceptelor cheie, a problemelor și a provocărilor. Este esențial ca participanții să aibă acces doar la materialul asociat cu propriul segment al subiectului discutat.

După lecturare, moderatorul invită membrii fiecărui grup de bază să se alăture grupurilor de specialiști care se concentrează pe același aspect al subiectului discutat. Aceste grupuri de specialiști discută principalele puncte ale segmentului lor și explorează modul în care acest aspect poate fi integrat în materialele de predare ale diferitelor cursuri din cadrul facultăților de medicină. De asemenea, participanții pot să exerseze susținerea unei prezentări legate de aspectul lor specific în cadrul grupului de bază.

După finalizarea discuțiilor în grupurile de specialiști, participanții se întorc în grupurile lor de bază pentru a împărtăși perspectivele și descoperirile din discuțiile de specialitate, completând astfel rotirea cunoștințelor prin metoda Jigsaw.

Moderatorul facilitează apoi o discuție de sinteză, încurajând participanții să reflecteze asupra intersecțiilor dintre impacturile asupra sănătății ale subiectului discutat și domeniile lor de predare. Moderatorul trebuie să îndrume participanții să exploreze posibile demersuri interdisciplinare, strategii de predare și îmbunătățiri ale programei,

pentru a aborda eficient problemele asociate cu subiectul discutat.

La final, moderatorul facilitează o sesiune în care participanții elaborează în echipă planuri de acțiune sau recomandări pentru integrarea perspectivelor obținute în sarcina de lucru în practicile lor de predare și de dezvoltare a programei.

Rezultate scontate ale sesiunii

Se dorește ca participanții să dobândească o înțelegere mai profundă a provocărilor de sănătate generate de schimbările climatice, cum ar fi valurile de căldură, problemele psihice, bolile infecțioase și strategiile de adaptare, atenuare și prevenire. În plus, cadrele didactice pot profita de această ocazie pentru a învăța cum să integreze eficient problemele de sănătate legate de schimbările climatice în curriculele existente. Acest lucru poate promova o mai bună conștientizare a aspectelor de sănătate asociate cu schimbările climatice în cadrul diverselor discipline.

Echipament necesar:

Nu e nevoie de niciun echipament.

Notă: Forma actuală a acestui manual de Instruire include recomandări pentru subiecte și materiale pentru discuții axate pe probleme (Sesiunea 2.1.1. – Sesiunea 2.2.2). Literatura și subiectele din recomandări necesită actualizări periodice.

Sesiunea 2.2. Provocări și factori stimulativi

Obiectivele sesiunii

Această sesiune are ca scop identificarea barierelor și a factorilor stimulativi pentru integrarea problemelor legate de schimbările climatice și sănătate în programa actuală a facultăților de medicină.

Metodă recomandată: Diagrama de buclă cauzală

Descrierea metodei Diagramă de buclă cauzală

Diagramele de buclă cauzală (CLD) sunt instrumente esențiale în Analiza Sistemelor, facilitând modelarea și înțelegerea sistemelor complexe. Ele permit cartografierea problemelor complexe, ilustrând relațiile cauză-efect, în loc de a presupune conexiuni lineare între elementele sistemului. Acest lucru permite o înțelegere mai profundă a comportamentelor din cadrul unui sistem și dezvoltarea unor strategii pentru gestionarea sau contracararea acestor comportamente. De asemenea, CLD-urile dezvăluie modul în care problemele sunt interconectate cu alte sisteme, îmbunătățind atât înțelegerea structurală, cât și cea procesuală. În plus, CLD-urile ajută la transferul înțelegerii sistemului prin oferirea unui limbaj necesar pentru a articula natura dinamică și interconectată a lumii și crearea unor povești coerente despre anumite probleme prin intermediul mai multor „bucle.”

O diagramă de bucle cauzale (CLD) cuprinde trei elemente principale:

Variabile, Relații Cauzale și Polaritate. Variabilele sunt cauze sau efecte dinamice în cadrul sistemului, adaptate la focalizarea cercetării. De exemplu, într-o diagramă a unui ecosistem forestier, solul ar putea fi un element, în timp ce variabila ar putea fi schimbarea conținutului de carbon din sol, dacă aceasta este zona de interes a cercetării. Relațiile Cauzale sunt reprezentate prin săgeți care indică cauze direcționate de la o variabilă la alta. Atunci când mai multe relații cauzale formează o structură circulară, ele creează o buclă.

Fiecare relație cauzală are o polaritate pozitivă sau negativă, indicând modul în care interacționează variabilele. Polaritatea pozitivă înseamnă că variabilele se schimbă în aceeași direcție (ambele cresc sau scad), în timp ce polaritatea negativă indică schimbări în direcții opuse (una crește, iar cealaltă scade). Aceste polarități influențează semnificativ rezultatele proceselor sistemice, în special în cadrul buclelor.

CLD-urile oferă o metodă cuprinzătoare pentru analiza și înțelegerea interacțiunilor dinamice și a feedback-ului în cadrul sistemelor complexe, făcându-le indispensabile în analiza sistemelor și dezvoltarea strategiilor.

Detalii suplimentare despre metoda „Diagrama de buclă cauzală:”

→ https://sustainabilitymethods.org/index.php/System_Thinking_%26_Causal_Loop_Diagrams

Rolul moderatorului

În primul rând, moderatorul trebuie să explice structura sesiunii:

1. prezentarea metodei CLD
2. formarea grupurilor de participanți pentru lucrul în echipă
3. etapa de „brainstorming” pentru membrii grupului, pentru a identifica barierele și facilitățile în integrarea problemelor legate de schimbările climatice și sănătate în programa actuală a facultăților de medicină
4. elaborarea de diagrame de către grupuri
5. expunerea diagramelor
6. un reprezentant (un vorbitor) din fiecare grup explică punctele principale ale diagramelor participanților la atelier

Moderatorul trebuie apoi să explice structura fundamentală a unei astfel de diagrame și să facă o demonstrație scurtă.

Înainte de a începe dezvoltarea diagramelor de buclă cauzală, moderatorul formează grupuri din rândul participanților (se recomandă cel puțin trei grupuri). Fiecare grup își dezvoltă propria diagramă. Aceasta trebuie să se concentreze pe variabile și relațiile dintre ele, care sunt potențialele bariere și factorii stimulativi pentru integrarea problemelor legate de schimbările climatice și sănătate în programa actuală a facultăților de medicină.

Moderatorul distribuie foile de flipchart și markererele grupurilor și stabilește intervalul pentru etapele

de brainstorming și dezvoltare a diagramelor. Moderatorul se deplasează printre participanți pentru a oferi îndrumare, a răspunde la întrebări și a oferi feedback, după cum este necesar.

Odată ce diagramele au fost finalizate, moderatorul le expune folosind Blu Tack și invită participanții să le studieze. Apoi, fiecare vorbitor de grup explică punctele cheie ale diagramelor lor. Dacă este necesar, moderatorul pune întrebări de clarificare în timpul prezentărilor vorbitorilor care dezvoltă sau confirmă ideile vorbitorilor despre subiectul central. După prezentările vorbitorilor de grup, există un interval de 3 minute în care toți participanții pot reflecta asupra prezentării.

Rezultate scontate ale sesiunii

Metoda „Diagramelor de buclă cauzală” poate fi utilizată pentru a identifica diferiți factori care pot împiedica sau facilita integrarea problemelor legate de schimbările climatice și de sănătate în programa actuală a facultăților de medicină. Odată ce acești factori au fost identificați, participanții stabilesc oportunitățile care pot fi valorificate pentru a integra aspectele legate de schimbările climatice și sănătate în materialele cursurilor. În plus, se vor evidenția clar provocările ce trebuie abordate pentru a preda eficient acest subiect.

Echipament necesar

Foi de flipchart, markere, adezivi Blu Tack

Sesiunea 2.3. Încheiere

Obiectivele sesiunii

Această sesiune își propune să încurajeze participanții să reflecteze asupra sentimentelor și reacțiilor lor față de atelier, promovând astfel conștientizarea de sine și auto-reflecția. De asemenea, îi ajută să coreleze conținutul atelierului cu experiențele, credințele și perspectivele lor, făcându-l mai relevant și mai util.

Metodă recomandată: metoda Exit Ticket

Descrierea metodei Exit Ticket

Metoda „Exit Ticket” este o strategie educațională eficientă de evaluare care implică furnizarea de feedback scurt de către studenți după o lecție. Când este utilizată în contextul unui atelier, această metodă poate rezuma eficient înțelegerea participanților.

Această metodă este simplă: moderatorul le cere participanților să scrie

- un lucru pe care l-au învățat,
- o întrebare la care încă nu au răspuns, și
- o acțiune pe care plănuiesc să o întreprindă, după finalizarea atelierului.

Răspunsurile oferă perspective imediate asupra experiențelor participanților, feedback pentru organizatori privind domeniile în care există oportunități de dezvoltare a conținutului sau metodelor de formare și informații despre cât de stimulativ a fost atelierul.

Detalii suplimentare despre metoda Exit Ticket:

→ <https://www.theteachertoolkit.com/index.php/tool/exit-ticket>

Rolul moderatorului

În sesiunea de încheiere a atelierului, moderatorul cere participanților să scrie

- un lucru pe care l-au învățat,
- o întrebare la care încă nu au răspuns, și
- o acțiune pe care plănuiesc să o întreprindă, după finalizarea atelierului.

În acest scop, moderatorul poate distribui participanților foi de hârtie pe care aceștia să-și noteze răspunsurile.

Această metodă oferă o modalitate rapidă și concisă pentru participanți de a reflecta asupra celor învățate. Moderatorul poate oferi oportunitatea ca cei care doresc să împărtășească cu ceilalți însemnările să aibă ocazia de a face acest lucru în runda de încheiere.

Moderatorul încheie sesiunea și întregul atelier cu o rundă finală. În cadrul acesteia, participanții își pot exprima gândurile, sentimentele și comentariile lor despre întregul atelier sau despre anumite părți ale acestuia. Această sesiune oferă fiecărui participant 3 minute pentru a-și împărtăși gândurile. Rolul moderatorului este să asigure o conversație echilibrată, permițând fiecăruia să contribuie, în timp ce gestionează fluxul dialogului pentru a

preveni monopolizarea conversației și pentru a se încadra în intervalul de timp stabilit.

Rezultate scontate ale sesiunii

Această zi de formare are ca scop echiparea participanților atât cu cunoștințele, cât și cu instrumentele practice necesare pentru a integra în mod eficient problemele de sănătate legate de schimbările climatice în educația medicală, promovând o abordare proactivă și informată a uneia dintre cele mai presante provocări ale zilelor noastre. De asemenea, se așteaptă ca aceștia să dobândească abilități practice pentru integrarea subiectelor legate de schimbările climatice în predare, susținute de planuri de acțiune dezvoltate în timpul sesiunilor. Nu în ultimul rând, se dorește ca atelierul să consolideze rețelele profesionale și abilitățile de colaborare, pentru a sprijini eforturile lor viitoare de a integra educația privind schimbările climatice în programa medicală.

Echipament necesar

Coli de hârtie și pixuri

